

ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Prövningsnämnden

Norragatan 17, 22 100 Mariehamn

Tel. (018) 528600 växel, Fax. (018) 528601

www.miljohalsoskydd.ax

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer Diarienummer
ÅMH-Pn 46/10 2009-0805

Beslutsdatum
04.11.2010

Sökanden

Ålands sportskytteförening
c/o Tomas Mörn
Lumparbylångnäs 207
22630 Lumparland

Ärende

Ansökan avser revidering av villkor i miljötillstånd ÅMH-Pn 51/08 för skjutbanor i Bengtsböle, Lemland. Revideringen avser villkor nummer 5 till den del det gäller förbud att använda blyhagel efter 31.07.2009.

Den i ansökan avsedda verksamheten är miljötillståndspliktig enligt:

- 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd (miljöskyddslagen)

Beslut

Villkorsrevidering

ÅMHHM reviderar med stöd av 22 § 1 mom. miljöskyddslagen villkor nummer 5 i Ålands sportskytteförenings miljötillstånd ÅMH-Pn 51/08 för skjutbanor i Bengtsböle, Lemland.

Tidigare formulering:

- 5. Användningen av blyad ammunition inom skjutbaneområdet ska vara så liten som möjligt. Vid användning av blykulor ska i första hand helmantlade kulor användas om inte särskilda omständigheter förutsätter annat. Blyhagel får ej användas efter 31.07.2009.*

Ändras till ny formulering:

5. Användningen av blyad ammunition inom skjutbaneområdet ska vara så liten som möjligt. Vid användning av blykulor ska i första hand helmantlade kulor användas om inte särskilda omständigheter förutsätter annat.

Vid hagelskytte ska eftersträvas att i möjligaste mån övergå till ammunition med blyfria hagel. Till år 2014 ska minst 50 % av använd hagelammunition vara blyfri ammunition.

Blyhagel får användas i vissa fall om det med hänsyn till syftet eller säkerheten vid användningen inte finns något godtagbart blyfritt alternativ. Detta gäller vid:

- provskjutning
- jaktstigskytte
- prov för jägarexamen för godkänd provledare
- skytte i sportskyttegrenarna trap, skeet och sporting, om Internationella sportskyttefederationens regler inte tillåter användning av blyfri ammunition i dessa grenar.

Vid övningsskytte i sportskyttegrenarna trap och skeet ska dock blyfri ammunition eftersträvas.

Användning av blyhagel kräver kontroll av föroreningsgrad och saneringsbehov samt att blyhagel insamlas och förs till godkänd mottagare av avfallet. För detta ändamål ska en utredning avseende mark- och vattenföroreningar härstammande från skytteverksamheten utföras i samråd med ÅMHM. Utredningen ska inlämnas till ÅMHM senast 30.09.2012. Tillsammans med utredningen ska verksamhetsutövaren också inlämna ett förslag till saneringsplan samt förslag till vidtagande av åtgärder så att blyhagel kan samlas in. Eventuellt saneringsbehov kan sträcka sig utanför den egna fastigheten i skottriktningen, vilket ska beaktas.

Giltighet

Befintligt miljötillstånd, ÅMH-Pn 51/08, gäller tills vidare. Ansökan om revidering av villkor ska inkomma till ÅMHM senast 31.12.2018.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlag (1996:61) för landskapet Åland. Myndigheten konstaterar att nedanstående reviderade tillståndsvillkor inte torde orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Beslutsmotiveringar

Tillståndshavaren kan enligt 22 § 1 mom. miljöskyddslagen anhålla hos prövningsmyndigheten om revidering av tillståndsvillkor. Enligt sökandens befintliga miljötillstånd ska ansökan om revidering av villkor lämnas in senast 31.12.2018. Ansökan om ändring av villkor har inlämnats 27.07.2009 då det befintliga tillståndet inte beaktat samtliga förekommande sportskyttediscipliner. På skjutbanan skjuts också Trap och Sporting. Vid sporting skjuts bl.a. mot rörliga markmål, så kallad rabbit. Detta moment utgör en säkerhetsrisk då risk för rikoschetter föreligger. I samband med tävlingar, ibland med internationella deltagare, säger Internationella sportskyttefederationens regler att disciplinerna trap, dubbeltrap, skeet och sporting

samtliga ska skjutas med blyhagel. Sökanden har därför begärt revidering av villkor nummer 5 rörande förbud att använda blyhagel vid Bredmo skjutbana.

De hagel som används vid skjutbanor innehåller 97 % bly, 1 - 3 % antimon och 0,1 - 0,5 % arsenik. Vissa hageltyper kan också innehålla små mängder koppar, zink och nickel. Varje skott innehåller max 24 g hagel, vilket är den högsta tillåtna vikten vid tävlingssammanhang. Vid Bredmo skjuts årligen ca 55000 hagelskott vilket innebär en spridning av ca 1,3 ton bly.

Bakgrundshalten bly i Finlands natur är ca 17 mg per kg. Metalliskt bly är relativt stabilt i naturen så länge det inte råder sura förhållanden. På blyhagelns yta sker ofta en korrosion då bly snabbt omvandlas från metalliskt bly till blykarbonat i mineraljordar. Blykarbonat uppvisar liten mobilitet och haglen får ett skyddande ytskikt av blykarbonat som delvis skyddar mot mer djupgående korrosion. Blyhagelns korrosionshastighet i sandjordar uppgår till ca 1 µm per år. Blyets korrosion, urlakning och ackumulation i marken beror av flera parametrar och eventuell ackumulation i mark beror snarare av sekundärmineralernas korrosionshastighet än det metalliska blyets. Undersökningar har visat att ca 5 % har korroderat på 20 - 25 års tid i mineraljordar medan motsvarande siffra för sura humusjordar är ca 15 %. I humusjordar binds å andra sidan det lösta blyet till humussyror och blyet transporteras sällan djupare ner i jordprofilen. Ålands sportskytteförenings skjutbana är belägen på Bredmoberget. Området karaktäriseras huvudsakligen av berg i dagen med bitvis tunt jordtäckte och förekommande jordarter är morän och sand. Från skjutplatsen till närmaste större fukt-/våtmarksområde, Rörstorpsmossen, är det ca 450 m med en gradient på 1,6 %. Risken för spridning av urlakat bly till vattenområde bedöms vara liten.

Fortsatt nyttjande av blyhagel inom skjutbaneområdet kräver att verksamhetsutövaren utreder verksamhetens påverkan på mark och vatten. Prövningsmyndigheten kan enligt miljöskyddslagens 26 § i samband med revidering av villkor besluta om föreskrifter om egenkontroll och redovisning av verksamhetens utsläpp, avfall och avfallshantering, drift och miljöpåverkan. Markens föroreningsgrad av ackumulerat bly är okänd liksom eventuell spridning till grund- och ytvatten. Verksamhetsutövaren ska därför vidta nödvändiga utredningar samt ta fram förslag till saneringsplan för skjutbaneområdet och närliggande område som kan ha blivit påverkat. Vid hagelskytte är hagelns räckvidd proportionell mot deras storlek, dvs ett 2 mm hagel flyger ca 200 m och ett 2,5 mm hagel flyger ca 250 m. Avståndet från skjutplats för skeet och trap till tillståndshavarens fastighetsgräns är ca 80 m. Blyhagel ansamlas därför på angränsande fastigheter, vilket ska beaktas vid utredning och planering av eventuellt saneringsbehov.

Användning av blyhagel i omgivande regioner skiljer sig. I riket finns ingen lagstiftning om blyhagelförbud i samband med skjutbanor men olika typer av begränsningar finns i nyligen beviljade miljötillstånd. Miljöministeriet har nyligen

tillsatt en arbetsgrupp för framtagande av enhetliga villkor för skjutbanornas miljötillstånd samt riktlinjer för anmälningspliktiga skjutbanor. I Sverige finns ett generellt förbud för användning av blyhagel på skjutbanor, men med vissa undantag i likhet med dem i nya villkor 5. Det finns heller ingen EU-gemensam reglering av bly i ammunition men många länder har begränsade förbud. I Norge är det sedan 2005 förbjudet att använda blyhagel på skjutbanor, men dispens kan ges för internationellt sportskytte. Blyhagelförbud vid jakt har funnits i Norge sedan 1995 och i Danmark och Finland sedan 1996.

Åland har ca 3500 aktiva jägare. Om varje jägare skulle tvingas köpa nytt vapen för att kunna övningsskjuta med stålhagel innebär det en kostnad på ca 5,3 miljoner euro med ett riktpå 1500 euro per vapen. Kostnaden för stålammunition jämfört med blyammunition är mera försumbar och innebär en merkostnad om ca 10-15 % för stålhagel. Alternativa hagelmaterial till bly och stål är vismuth och volframlegeringar. Patroner med sådana hagel har ett pris som ligger 10-15 gånger högre än för motsvarande patroner med bly- eller stålhagel.

Enligt miljöskyddslagens 4 § ska vid all verksamhet förfaras så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. Ett totalt blyhagelförbud är en sådan begränsning som omöjliggör utövandet av vissa skyttegrenar samt förhindrar anordnandet av tävlingar av internationell status. Ett totalt blyhagelförbud är således oskäligt. ÅMHM reviderar med stöd av 22 § miljöskyddslagen villkor nummer 5 i Ålands sportskytteförenings miljötillstånd för Bredmo skjutbana.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med punkt 14.2 i avgiftstaxa 2010 för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, fastställd av Ålands landskapsregering genom beslut nr 29 S40 /18.03.2010.

4,5 dagsverken, 31,5 h * 20 €/h = 630 €		
Revidering av villkor, 50 % av avgift	€	315,00
Annonskostnad, delgivning av ansökan	€	295,20
<hr/> Totalt*	€	610,20

* Annonskostnad för delgivning av beslutet tillkommer.

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besväransvisning.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,

Ordförande Ulrika Karlsson
Prövningsnämnden

Föredragande Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ärendet har inletts vid Ålands miljöprövningsnämnd 27.07.2009.

Ärendet har kompletterats 27.05.2010.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 20.07.2010 - 13.08.2010 på ÅMHH:s anslags-tavla. Delgivning gjordes också genom annons 20.07.2010 i tidningen Åland. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Inga yttranden har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet har inte begärt några utlåtanden.

Bemötande

Ärendet har inte tillförts material av annan än sökanden och därmed har sökanden inte behövt höras.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Meddelande om beslutet delges offentligt genom anslag på ÅMHH:s anslagstavla. En kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten hos ÅMHH. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHH:s hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.